

PROTIMONOPOLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ROZHODNUTIE

Číslo: 2001/DZ/2/1/316

Bratislava 21.11. 2001

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, II. výkonný odbor, ako úrad príslušný podľa zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v konaní začatom na podnet podnikateľa Ing. Július Vačko - STAV so sídlom Kuklovská 51, 841 05 Bratislava, vo veci zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu

rozhodol :

na základe ustanovenia § 22 ods. 1 písm. c) zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov v spojení s § 8 citovaného zákona tak, že konanie podnikateľa Messer Tatragas, spol. s r. o. so sídlom Chalupkova 9, 819 44 Bratislava spočívajúce v nezohľadnení podmienky sezónnosti pri dodávkach kvapalného chlóru a v prerušení dodávky kvapalného chlóru podnikateľovi Ing. Július Vačko - STAV so sídlom Kuklovská 51, 841 05 Bratislava nemá povahu zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu dodávok kvapalného chlóru v oceľových fľašiach podľa § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov .

Odôvodnenie :

Na Protimonopolnom úrade Slovenskej republiky, II. výkonnom odbore (ďalej len "úrad") sa začalo na základe podnetu zo dňa 22.05.2001 podaného podnikateľom Ing. Július Vačko - STAV so sídlom Kuklovská 51, 841 05 Bratislava (ďalej len "Vačko") správne konanie vo veci zneužitia dominantného postavenia na relevantnom trhu v zmysle ustanovenia § 8 ods. 2 zákona č. 136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon"), voči podnikateľovi Messer Tatragas, spol. s r. o., so sídlom Chalupkova 9, 819 44 Bratislava (ďalej len "Messer").

Z obsahu podania podnikateľa Vačka vyplývajú nasledovné námietky voči konaniu spoločnosti Messer:

1. V roku 1996 (dňa 23.04.1996) podnikateľ Vačko uzatvoril Zmluvu o obchodnej spolupráci so spoločnosťou Messer (ďalej len "Zmluva"), pričom pri jej uzatvorení neboli zohľadnené podmienky sezónnej prevádzky Termálneho kúpaliska Vincov les v Sládkovičove.
2. Dňa 03.05.2000 bola uzatvorená Rámcová zmluva medzi podnikateľom Vačko a spoločnosťou Messer (ďalej len "Rámcová zmluva") s čiastočným zohľadnením podmienok sezónnosti.
3. Spoločnosť Messer sa správa v rozpore s uzatvorenou Rámcovou zmluvou, vystavuje neoprávnené faktúry a odmieta plniť záväzky, pričom najmä odmieta dodávať chlór.

Úrad v zmysle ustanovenia § 18 ods. 3 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní oznámil podnikateľovi Vačko listom č. 2601/PMÚSR/2001 zo dňa 24.5.2001 začatie správneho konania.

Úrad listom č. 2601-1/PMÚSR/2001 zo dňa 24.5.2001 oznámil spoločnosti Messer začatie správneho konania a zároveň ju požiadal o vyjadrenie k podaniu a zaslanie v liste špecifikovaných podkladov a informácií.

Podnikateľ Vačko podniká na základe živnostenského listu, ktorý vydal Okresný úrad Bratislava IV, Karloveská 2, 842 10 Bratislava, odbor živnostenský a ochrany spotrebiteľa dňa 05.06.1996 pod číslom 1996/08558/00002 na obchodné meno Ing. Július Vačko - STAV. Predmetom živnosti podľa tohoto živnostenského listu je prevádzkovanie zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu.

Spoločnosť Messer je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I Oddiel: Sro, Vložka číslo: 278/B. Hlavným predmetom činnosti je skladovanie, prenájom a doprava technických plynov, montáž, opravy a údržba tlakových zariadení, plnenie tlakových nádob na plyn a obchodná a sprostredkovateľská činnosť s tovarmi v rozsahu voľnej živnosti.

Podľa § 3 ods. 2 zákona podnikateľom na účely tohoto zákona je podnikateľ podľa osobitného predpisu, ďalej fyzická osoba a právnická osoba a ich združenia, ak ide o ich činnosti a konania, ktoré súvisia alebo môžu súvisieť so súťažou bez ohľadu na to, či tieto činnosti a konania sú alebo nie sú zamerané na dosahovanie zisku.

Vzhľadom na uvedené podnikateľ Vačko a spoločnosť Messer sú podnikateľmi podľa § 3 ods. 2 zákona a teda je daná pôsobnosť zákona v zmysle § 2 ods. 1 zákona.

Podľa § 25 ods. 3 zákona sú navrhovateľ Vačko a spoločnosť Messer, ako podnikateľ o ktorého právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach ustanovených týmto zákonom sa má rozhodnúť, účastníkmi konania.

Pre posúdenie skutočnosti, či určitý podnikateľ zneužíva svoje dominantné postavenie na príslušnom relevantnom trhu je potrebné určiť relevantný trh z vecného, časového a priestorového hľadiska, preukázať dominantné postavenie podnikateľa na vymedzenom relevantnom trhu a nakoniec sa zamerať na posúdenie, či podnikateľ svojim konaním porušil § 8 ods. 2 zákona.

Pri posudzovaní možného zneužívania dominantného postavenia na trhu úrad preto v prvom kroku definoval relevantný trh. Podľa § 3 ods. 3 zákona relevantný trh je priestorový a časový súbeh ponuky a dopytu takých tovarov, ktoré sú na uspokojenie určitých potrieb z hľadiska užívateľa zhodné alebo vzájomne zastupiteľné.

Tovarový relevantný trh úrad vymedzil ako trh dodávok kvapalného chlóru v ocelových fľašiach. Pri tovarovom vymedzení úrad vychádzal zo skutočnosti, že kvapalný chlór je pre potreby prevádzky termálneho kúpaliska podnikateľa Vačko nezastupiteľný s akýmkoľvek iným substitútom, a to s ohľadom na technické usporiadanie zariadenia na dezinfekciu vody na uvedenom kúpalisku. Trh dodávok kvapalného chlóru v ocelových fľašiach zahŕňa dovoz kvapalného chlóru k zákazníkovi, skladovanie, prepravu a údržbu ocelových fliaš.

Geograficky vymedzil úrad relevantný trh územím Slovenskej republiky, nakoľko vychádzal zo skutočnosti, že dodávky spoločnosti Messer sú realizované na celom území Slovenskej republiky a súťažné podmienky na ňom sú homogénne.

Z časového hľadiska ide o trh nepretržitý. Úrad pre posúdenie vzniknutej situácie na takto určenom relevantnom trhu vymedzil obdobie odo dňa 15.10.2000, čiže odo dňa, kedy spoločnosť Messer písomne oznámila podnikateľovi Vačko, že vzhľadom na neuhradené faktúry z jeho strany mu od 1. dňa nasledujúceho mesiaca pozastavujú odber technických plynov až do úplného zaplatenia upomínaných faktúr.

Ďalej úrad zisťoval, či spoločnosť Messer má na vymedzenom relevantnom trhu dodávok kvapalného chlóru v ocelových fľašiach dominantné postavenie. Podľa ustanovenia § 8 ods. 1 zákona dominantné postavenie na relevantnom trhu má podnikateľ alebo niekoľko podnikateľov, ktorí nie sú vystavení podstatnej súťaži alebo ktorí sa vzhľadom na svoju ekonomickú silu môžu správať nezávisle.

Po zadefinovaní relevantného trhu sa úrad zameral na analýzu jeho štruktúry a zistil, že podnikateľ Messer má 80%-ný podiel na vymedzenom trhu, pričom na základe zmluvy z roku 1995, ktorú spoločnosť Messer podpísala s Nováckymi chemickými závodmi, a.s. Nováky (ďalej len "NCHZ") prevzal celú odberateľskú sieť NCHZ a od 1.1.1996 spoločnosť Messer zabezpečuje v plnom rozsahu dodávky kvapalného chlóru v ocelových fľašiach na celom území SR. Druhou spoločnosťou pôsobiaceou na vymedzenom trhu v SR je spoločnosť Linde Technické Plynys Slovensko k.s. so sídlom Odborárska 23, Bratislava 831 02 s 3-5 %-ným podielom, patriaca do nadnárodnej ekonomickej skupiny Linde. Ostatné podnikateľské subjekty, ktoré pôsobia na vymedzenom trhu sú s ohľadom na ich podiel zanedbateľné.

Pri preverovaní dominantného postavenia spoločnosti Messer sa úrad obrátil na niekoľkých odberateľov kvapalného chlóru v oceľových fľašiach, či by boli schopní za primeraných podmienok a v krátkom čase nahradiť dodávky od spoločnosti Messer, pokiaľ by tento zvýšil cenu, prípadne dodával za neprimerané podmienky. Z odpovedí doručených úradu vyplynulo, že by bolo pre nich obtiažne hľadať náhradného dodávateľa, resp. časť podnikateľov by náhradného dodávateľa ani nehľadala pre malé objemy odberov. Z uvedeného je zrejmé, že spoločnosť Messer má zabezpečený odbyť výrobkov, ktoré dodáva.

Spoločnosť Messer má cez zmluvu s NCHZ zabezpečený i prístup k zdroju, čím má možnosť uspokojovať pravidelne a v dostatočnom množstve svojich odberateľov.

Bariéry vstupu na vymedzený trh sú nasledovné:

1. Dovoz chlóru si vyžaduje vysoké náklady a z daného hľadiska je vstup zahraničných dodávateľov obmedzený.
2. Na domácom, t.j. trhu SR je len jediný výrobca kvapalného chlóru, čím je obmedzený prístup k zdrojom.
3. Prístup ku kvapalnému chlóru pre potenciálnych distributérov je sťažený i existenciou zmluvy medzi NCHZ a spoločnosťou Messer.
4. Spoločnosť Messer má so svojimi odberateľmi uzatvorené dlhodobé kontrakty.

Na narábanie a odbyť zvlášť nebezpečných jedov, medzi ktoré je zaradený aj kvapalný chlór, z hľadiska bezpečnosti sú nevyhnutné osobitné oprávnenia.

Vychádzajúc z uvedených zistení úrad dospel k záveru, že dominantné postavenie spoločnosti Messer na relevantnom trhu dodávok kvapalného chlóru v oceľových fľašiach je preukázané.

Na základe preukázaného dominantného postavenia spoločnosti Messer na relevantnom trhu dodávok kvapalného chlóru v oceľových fľašiach začal úrad skúmať, či spoločnosť Messer neporušila ustanovenia § 8 ods. 2 písm. a) až e) zákona, ktoré stanovujú, že zneužitím dominantného postavenia na relevantnom trhu je najmä:

- a) priame alebo nepriame vynucovanie neprimeraných obchodných podmienok,
- b) hrozba obmedzenia alebo obmedzenie výroby, odbytu alebo technického vývoja tovaru na úkor užívateľov,
- c) uplatňovanie rozdielnych podmienok pri zhodnom alebo porovnateľnom plnení voči jednotlivým podnikateľom, ktorými sú alebo môžu byť títo podnikatelia znevýhodňovaní v súťaži,
- d) viazanie súhlasu s uzavretím zmluvy na podmienku, že druhá zmluvná strana prijme aj ďalšie záväzky, ktoré svojou povahou alebo podľa obchodných zvyklostí nesúvisia s predmetom týchto zmlúv,
- e) dočasné zneužívanie ekonomickej sily s cieľom vylúčiť súťaž.

V súvislosti s námietkou podnikateľa Vačko vyššie uvedenou pod bodom 1 úrad preveroval, či nedošlo k porušeniu § 8 ods. 2 písm. a) a b) zákona, nakoľko podnikateľ Vačko namietal, že Zmluvu musel uzavrieť, pri nezohľadnení podmienok sezónnosti, inak by mu spoločnosť Messer odmietla dodávať kvapalný chlór v oceľových fľašiach.

Úrad v súvislosti s uvedeným zastáva názor, že podpísaná Zmluva zakotvovala vzťahy pri obchodnej spolupráci týkajúce sa vzájomného používania oceľových fliaš. Spoločnosť Messer zabezpečenie dodávok podmieňoval podpisom takejto Zmluvy, nakoľko je nevyhnutné, aby bolo ošetrované používanie oceľových fliaš, v ktorých sa dodávky realizujú. Na prevádzkovanie takýchto fliaš sa totiž kladú zvýšené bezpečnostné nároky.

Samotná Zmluva nezakotvovala neprimerané podmienky pre podnikateľa Vačko. Pokiaľ ide o zohľadnenie sezónnosti pri následných dodávkach, úrad zastáva názor, že nie je potrebné takúto sezónnosť zakotvovať, nakoľko je zrejmé, že dodávka sa realizovala na základe požiadania. Podľa vyjadrenia oboch účastníkov správneho konania v čase od 23.04.1998 až do 03.05.2000 dodávateľsko - odberateľské vzťahy medzi nimi prebiehali na základe ústnych dohôd na báze objednávka-faktúra.

V súvislosti s námietkami podnikateľa Vačko uvedenými vyššie pod bodom 3 úrad preveril ustanovenia § 8 ods. 2 písm. b) a c) zákona. Podnikateľ Vačko podpísal so spoločnosťou Messer Zmluvu o spolupráci, ktorá upravuje vzťahy pri obchodnej spolupráci týkajúce sa vzájomného používania ocelových fliaš medzi účastníkmi zmluvy, pričom zmluva bola podpísaná na dobu dvoch /2/ rokov. Účastníci zmluvy sa dohodli, že po skončení zmluvného vzťahu prejde vlastníctvo predmetných ocelových fliaš na spoločnosť Messer, ako náhrada za poskytovanie údržby počas trvania tejto zmluvy. Po prechode vlastníckeho práva na spoločnosť Messer podľa bodu 1 sa odberateľ zaväzuje platiť spoločnosti Messer nájomný poplatok za ocelové fľaše alebo tieto fyzicky odovzdať spoločnosti Messer. Pričom pre dodávky technických plynov platia všeobecné dodacie podmienky.

Dňa 03.05.2000 podpísali podnikateľ Vačko a spoločnosť Messer Rámcovú zmluvu. V časti 4 Povinnosti zmluvných strán písm. a) sa hovorí, že spoločnosť Messer sa zaväzuje dodať fľaše s chlóróm odberateľovi vždy pred sezónou, na základe jeho výzvy. Po skončení sezóny, opäť na základe výzvy odberateľa, spoločnosť Messer tieto príde prevziať a od tohto dátumu prestane účtovať nájomné. V písm. b) tejto časti sa hovorí: Odberateľ sa zaväzuje uhradiť pred odberom pre sezónu roku 2000 dlžnú sumu vo výške 6.198,50 Sk.

Na základe znenia vyššie citovaných ustanovení oboch zmlúv, ktoré obe strany podpísali, dospel úrad k záveru, že námietky (vystavovanie neoprávnených faktúr, odmietnutie plniť záväzky) podnikateľa Vačko sú výsledkom rozdielného výkladu citovaných ustanovení predmetných zmlúv podnikateľom Vačko a spoločnosťou Messer. Ďalej úrad prešetril, či zastavením dodávok podnikateľovi Vačko spoločnosť Messer nezneužila svoje dominantné postavenie. Úrad zistil, že spoločnosť Messer pred zastavením dodávok plne v súlade s podmienkami Rámcovej zmluvy najprv zaslala podnikateľovi Vačko I. upomienku k zaplateniu neuhradených faktúr. Pretože podnikateľ Vačko ani po prvej upomienke nezaplatil neuhradené faktúry spoločnosť Messer zaslala podnikateľovi Vačko II. upomienku, v ktorej mu už oznamuje, že mu pozastavuje dodávky.

Úrad na základe zistených skutočností zastáva názor, že spoločnosť Messer v prípade pozastavenia dodávok nemala v úmysle vylúčiť alebo obmedziť podnikanie podnikateľa Vačko na jeho relevantnom trhu. Obaja podnikatelia sa nachádzajú na rozdielnych relevantných trhoch. Úrad zároveň konštatuje, že i dominant je oprávnený odoprieť dodávku tovarov v prípade, že toto odmietnutie je opodstatnené, najmä keď ide o neuhrádzanie faktúr za dodaný tovar alebo služby. Na základe vyššie uvedených skutočností úrad dospel k záveru, že ustanovenie § 8 ods. 2 písm. b) zákona, nebolo zo strany spoločnosti Messer porušené.

V prípade § 8 ods. 2 písm. c) zákona, resp. pri jeho preskúmaní úrad vymedzil dotknutý relevantný trh.

Z vecného hľadiska je to trh prevádzky kúpaliska.

Z geografického hľadiska bol trh vymedzený mestom Sládkovičovo a najbližším okolím (nie viac ako 30 km od Sládkovičova).

Termálne kúpalisko podnikateľa Vačko nakoľko nemá charakter liečebného zariadenia a s ohľadom na charakter termálnej vody je z pohľadu užívateľa nahraditeľné iným kúpaliskom, ak sa nachádza v okolí tak, ako ho úrad definoval z geografického hľadiska.

Z časového hľadiska sa na uvedenom trhu prejavuje sezónnosť pri poskytovaní služieb.

Úrad zistil, že v roku 2000 spoločnosť Messer dodávala kvapalný chlór asi tridsiatim kúpaliskám na celom území SR, z toho na dotknutom relevantnom trhu piatim. Úrad ďalej zistil, že v roku 2000 spoločnosť Messer šiestim (na celom území SR), z toho jednému z nich na dotknutom relevantnom trhu zaslala II. upomienku z titulu neplnenia si povinnosti včasného uhrádzania faktúr. V tomto prípade bolo príslušnému kúpalisku oznámené, že od 1. dňa nasledujúceho mesiaca je spoločnosť Messer nútená pozastaviť dodávky až do úplného zaplatenia upomínaných faktúr. Na základe tejto informácie úrad dospel k záveru, že spoločnosť Messer v prípade neplnenia zmluvných záväzkov zo strany odberateľov podnikajúcich na rovnakom relevantnom trhu ako podnikateľ Vačko, postupuje rovnakým spôsobom, tj. ak si odberateľ neplní svoje zmluvné povinnosti, ktoré mu vyplývajú zo zmluvného vzťahu so spoločnosťou Messer, nasleduje sankcia identická so sankciou ako u podnikateľa Vačko, tj. pozastavenie dodávok. Úrad rovnako zistil, že všetky zmluvy s odberateľmi sú rovnaké. Vychádzajúc z uvedených zistení úrad dospel k záveru, že ani v prípade ustanovenia § 8 ods. 2 písm. c) zákona, tento nebol porušený.

V súlade s ustanovením § 33 zákona, úrad vyzval účastníkov konania, podnikateľa Vačko listom č. 3601-10/PMÚSR/2001 zo dňa 12.11.2001 a spoločnosť Messer listom č. 3601-11/PMÚSR/2001 zo dňa 12.11.2001, aby sa ústne alebo písomne vyjadrili k predmetu konania a k výsledkom šetrenia.

Podnikateľ Vačko sa telefonicky vyjadril, že považuje podklady dodané úradu za postačujúce. Spoločnosť Messer svoje právo vyjadriť sa, prípadne uviesť nové skutočnosti nevyužila.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti úrad rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa ustanovenia § 34 ods. 1 zákona č.136/2001 Z.z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, proti rozhodnutiu vydanému v konaní na prvom stupni možno podať na Protimonopolný úrad Slovenskej republiky, II. výkonný odbor rozklad do 15 dní odo dňa doručenia rozhodnutia. Včas podaný rozklad má odkladný účinok.

	JUDr. Andrea Oršulová poverená riadením II. výkonného odboru
--	---

Rozhodnutie sa doručí :

1) Ing. Július Vačko-STAV, Kuklovská 51, 841 05 Bratislava

2) Messer Tatragas, spol. s r.o., Chalupkova 9, SK-819 44 Bratislava